

DR. TÓTH ISTVÁN

(1913-1992)

2015. szeptember 19-én rendeztük érettségi találkozóinkat. 55 éve érettségiztünk a pécsi Széchenyi István Gimnáziumban. Osztályfőnökünk dr. Tóth István irodalomtanár volt, aki később a Tanárképző Főiskola Magyar Irodalom Tanszékén lett főiskolai tanár.

224

A találkozón Szabó László osztálytársunk bemutatta azt a két alkotást, amelyet Tóth István készített. Mindkettő stencilezett munka, gyűjteményes kötet: Tollseprűk – Hogyan írjunk? Hogyan mondjuk? (1979) – 203 oldal Villanások – Adatok Pécs-Baranya irodalmi életéből (1980) – 216 oldal Kiadásuk néhai dr. Marton István ügyvédnek köszönhető, aki a Mecseki Ércbánya Vállalatnál (MÉV) dolgozott jogászként és módjában állt anyagilag támogatni a stencilezés költségeit. Mint a Pécsi Városvédő és Városszépítő Egyesület elnöke pontos névmutatót is készített mindkét kötethez. A korlátozott példányszámú kiadványok egyik párja Schultz Lászlóné nyugdíjas főnővérhez került, aki átadta Szabó Lászlónak, hogy alkalom adtán próbálja kiadni, nehogy sorsuk zúzdában végződjön.

A tények megismerése arra az elhatározásra juttatott minket, hogy állást foglaljunk a kivételesen értékes tanulmánykötetek kiadása érdekében. Sólyom László osztálytársunk közölte, hogy a kiadás költségeire anyagi fedezetet tud biztosítani. Olyan pécsi civil szervezetet találtunk, aki városunkban a hagyományok ápolásában élen jár. Megkeresésünkre Vincze Csilla, a Civil Közösségek Háza igazgatója szívesen vállalta, hogy a szervezet legyen a felelős kiadó.

← 1. kép

A pécsi Lyceum templom mellett, a Király utcában található a Széchenyi István Gimnázium (a képen a bal torony mellett, menet irányában)

Köszönjük Neki és a kiadást kivitelező munkatársainak a két kötet elektronikus változatának valóra válását. Ebben a formában könnyen eljutnak Tóth István egyedül állóan értékes írásai könyvtárakhoz, egyetemi kutatóhelyhez és érdeklődő olvasókhoz. Reméljük, hogy sokáig maradandó kincset jelent a magyar nyelv és irodalom művelőinek és minden érdeklődő pécsi és nem pécsi polgárnak.

Az Új Dunántúli Napló így emlékezett róla: „Mielőtt bement a klinikára, felhívta a szerkesztőséget, elküldött két Tollseprűt, – ne legyen gondunk, míg újra nem lát... Most is, mint súlyos betegsége óta, másfél éve mindig, így köszönt: Morituri te salutant. – Tiltakoztunk.

S szombat délután csendesen, észrevétlenül elaludt dr. Tóth István, egyetemi docens, irodalomtörténész, közéleti férfiú és nyelvújító. A 919.-nél megszakadt a Dunántúli Napló legismertebb, legolvasottabb sorozata, a Tollseprű. Dr. Tóth István 1913-ban született. A gimnáziumot a jezsuitáknál végezte, és a Piushoz évtizedek múltán is elválaszthatatlanul kötődött. Nem múlt el pünkösdi találkozó az ő szervezői közreműködése nélkül. Az ő javaslata volt, hogy az alapító Zichy püspök szobrát újra helyezték el az Alma Materben és az elsők között írta alá: adják vissza az iskolát a Rendnek.

225

↑ 2. kép

A kép a Szigetvári Városi Könyvtárban készült az 1972. márciusi Janus-ünnepségeken. Balról Pákolitz István, Várnai Ferenc zeneszerző, Tóth István, Csorba Győző Kossuth-díjas költő, Molnár Imre tanár, helytörténész, Szigetvár múltjának jeles kutatója.

(Csorba Győző Társaság 210. körlevele, Pintér Lászlótól, 2019. aug. 20.)

- Megjelent: Új Dunántúli Napló, 1992. július 14. Szerkesztőség tollából

Eminens tanuló, ismert sportoló, mindvégig oszlopos tagja a cserkészcsapatnak. A pécsi Erzsébet Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karán szerzett diplomát, – az elsőt. Kolozsváron és Szegeden a bölcsészetet végezte el, az ELTE-n történelemből, nyelv és irodalomból kapott tanári oklevelet. Dolgozott az egyetem Kisebbségi Intézetében, a Tankerületi Főigazgatóságon, tanított kisiskolában, nevelte az ifjúságot a Széchenyi Gimnáziumban – s milyen büszke volt sok-sok értékes tanítványára évek múltán is –, és végül tovább adta tudását a tanárjelölteknek a főiskolán.

Irodalomtörténész volt. Ismereteink Janus Pannoniusról és Balassi Bálintról az ő római levelezései és bécsi levéltári kutatásai révén váltak teljesebbé és főleg pontosabbá. Ott volt a Batsányi Társaság alapítói között, majd évek múltán új életre keltette a Janus Pannonius Társaságot.

Különösen vonzotta szűkebb környezete, az Aranyhegy, a daindokok, – számos tanulmányt írt Pécsről, és sorra vette az utcák névadóit Pécsi utcák – híres emberek címmel. A Városszépítő Egyesület alapító tagja és spiritus rectora. Szívesen és meggyőzően szállt síkra választókerületének érdekeiért, boldog volt, amikor elérte, hogy a Mikes Kelemen utcát megnyissák.

Nekünk, a Dunántúli Naplónak 33 éve a külső munkatársunk. 1959-ben jelent meg az első Tollsöprű, és az utolsó majd most szombaton. Ez a rovat az énjéből fakadt. Tülléphetett az iskola keretein, teret talált és a legszebbre taníthatott – édesanyánk nyelvére. És még egyre: igényességre.

A város Pro Urbe, Pécs emlékplakettel tüntette ki, irodalomtörténeti munkásságát SZOT-díjjal jutalmazták, tanári pályafutását az idén tavasszal az Apáczai Csere János díjjal ismerték el. Kitüntetése után gratuláltunk. S ha már latin, a köszöntés új formáját javasoltuk: Sic itur ad astra. Ez az út a csillagokhoz vezet.

Állócsillagnak tűnt, magasan s mégis közel, világított, irányt mutatott, de fénye meleg volt, vonzott és igazodni lehetett hozzá – tanított.

Felhasznált forrásmunkák:

Civil Közösségek Háza, Pécs, 2015. Honlap: Előszó Tóth István tanulmányköteteinek online kiadásához

↑ 2. kép

A kép a Szigetvári Városi Könyvtárban készült az 1972. márciusi Janus-ünnepségeken. Balról Pákolitz István, Várnai Ferenc zeneszerző, Tóth István, Csorba Győző Kossuth-díjas költő, Molnár Imre tanár, helytörténész, Szigetvár múltjának jeles kutatója.

(Csorba Győző Társaság 210. körlevele, Pintér Lászlótól, 2019. aug. 20.)

- Megjelent: Új Dunántúli Napló, 1992. július 14. Szerkesztőség tollából